

Warszawa, dnia 27 czerwca 2022 r.

OPINIA

sporządzona na zlecenie Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji

Krajowej Rady Radców Prawnych

w przedmiocie

projektu ustawy o aplikacji mObywatel (projekt z dnia 3 czerwca 2022 r.)

Przedmiotowa opinia dotyczy projektu ustawy o aplikacji mObywatel (projekt z dnia 3 czerwca 2022 r., dalej "Projekt"). Przedłożony projekt dotyczy zasad funkcjonowania i wykorzystywania publicznego oprogramowania, wykorzystywanego do udostępniania i świadczenia usług, przeznaczonego dla urządzeń mobilnych, zwanego dalej „aplikacją mObywatel”, którego użytkownikami są osoby fizyczne.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że na aprobatę zasługuje kierunek obrany przez ustawodawcę, aby podnieść rangę aplikacji mObywatel. Jest to zgodne z oczekiwaniami społecznymi oraz ze zmianami jakie zaszły w ostatnich latach (w szczególności stymulowane okresem pandemii) w zakresie ewolucji w kierunku coraz intensywniejszej informatyzacji usług (w tym również usług publicznych). Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami aplikacja mObywatel pozwala potwierdzić tożsamość, okazać prawo jazdy, sprawdzić wystawione e-recepty, ale zawarte w niej dokumenty nie są w pełni zrównoważone z analogicznymi dokumentami wydanymi i funkcjonującymi w formie tradycyjnej. Założenia projektu ustawy zakładają m.in.: zrównanie pod względem prawnym dokumentów tradycyjnych, z tymi cyfrowymi dostępnymi w aplikacji mObywatel, w tym dokumentu mObywatel z dowodem osobistym, w przyszłości zapewnienie możliwości dokonywania płatności w ramach usług świadczonych przez podmioty publiczne w aplikacji mObywatel, uproszczenie i usprawnienie nawiązywania współpracy z usługodawcami, którzy chcieliby udostępniać swoje usługi w aplikacji mObywatel, umożliwienie wykorzystania aplikacji

mObywatel jako czynnika uwierzytelniania Profilu Zaufanego, logowanie do publicznych usług i systemów.

Uwagi ogólne

[USŁUGI WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI] Zgodnie z przedłożonym projektem aplikacja mObywatel ma umożliwiać logowanie do publicznych usług i systemów. Aczkolwiek sam katalog usług przedstawiony w projekcie ma charakter otwarty (o czym świadczy art. 6 Projektu) to jednak wśród usług już uruchomionych (lub planowanych do uruchomienia w najbliższym czasie) brakuje e-usług oferowanych przez wymiar sprawiedliwości (EPU, eKRS, S-24, eKRZ, Portal Informacyjny, eMS, EKW, rozprawy online, ePłatności). Z perspektywy obywatela zunifikowany i ponadresortowy system tożsamości elektronicznej jest rozwiązaniem optymalnym. Dlatego postulować należy, aby w najbliższym czasie za pośrednictwem Aplikacji mObywatel było również możliwe logowanie do publicznych usług i systemów, dla których administratorem systemów teleinformatycznego są sądy powszechne lub Minister Sprawiedliwości. Również w przypadku uwzględnienia usług świadczonych w obszarze wymiaru sprawiedliwości docelowo należałoby uruchomić możliwość dokonywania płatności elektronicznych za pośrednictwem Aplikacji mObywatel.

[mLEGITYMACJA RADCY PRAWNEGO] Przedłożony Projekt zakłada bardzo istotne ugodnienie z perspektywy obywatela. Aplikacja zastępuje na terenie kraju takie dokumenty, jak dowód osobisty, legitymacja szkolna, legitymacja studencka, karta mieszkańca. Jest to zgodne z obecnym modelem funkcjonowania, gdzie aplikacje na telefon zastępują obecnie nawet karty płatnicze, a noszenie dokumentów w postaci papierowej ograniczane jest do niezbędnego minimum. Z perspektywy samorządów zawodowych zasadnym kierunkiem byłoby również, gdyby do dokumentów tradycyjnych zrównanych z cyfrowymi, a dostępnych w Aplikacji mObywatel, dołączyła legitymacja radcy prawnego/aplikanta radcowskiego/prawnika zagranicznego. Obecnie legitymacja radcy prawnego/aplikanta radcowskiego/prawnika zagranicznego ma formę karty wykonanej

tworzywa sztucznego. Legitymacja potwierdza przynależność do samorządu zawodowego, a o za tym idzie posiadanie uprawnień prawem przewidzianych. Jest okazywana w sytuacjach, gdy niezbędna jest identyfikacja użytkownika jako pełnomocnika zawodowego. Jednak w dzisiejszych czasach coraz więcej usług migruje do systemów teleinformatycznych, co wymaga zapewnienia możliwości elektronicznej weryfikacji tożsamości (np. składanie dokumentów w systemie RDF, posiadanie konta pełnomocnika zawodowego w Portalu Informacyjnym, dostęp do rozpraw zdalnych). Ponieważ zakres uprawnień w toku postępowań (w szczególności tych które toczą się przed sądami) pełnomocnika zawodowego jest szerszy niż zwykłego obywatela to coraz częściej istnieje konieczność zapewnienia zdalnej identyfikacji radcy prawnego (odpowiednio adwokata, aplikanta, etc.). W związku z powyższym postulujemy, aby do dokumentów tradycyjnych zrównanych z cyfrowymi dołączyć mLegitymację radcy prawnego/aplikanta radcowskiego/prawnika zagranicznych (i analogicznie w przypadku samorządu adwokackiego). Mając na uwadze doniosłość weryfikacji uprawnień pełnomocnika zawodowego rozwiązania umożliwiające uruchamianie usług dla organizacji zawodowych, zrzeszeń, związków sportowych czy jednostek samorządu terytorialnego nie stanowią wystarczające ramy prawne, by zastąpić obecne legitymacje radców prawnych dokumentami cyfrowymi. W szczególności, że w przypadku niektórych usług warunkiem koniecznym identyfikacji i uwierzytelnienia jest potwierdzenie, że osoba wykonuje zawód zaufania publicznego (np. w przypadku Portalu Informacyjnego odbywa się to poprzez weryfikację w bazie ROBUS – Rejestr Osób Biorących Udział w Postępowaniu czy dany użytkownik jest nadal radcą prawnym. System ROBUS jest zintegrowany w rejestrze prowadzonym przez KRRP i aktualizowany w trybie dobowym). Tym samym koniecznym jest dokonanie niezbędnych zmian legislacyjnych, by docelowo w katalogu usług znalazła się również mLegitymacja zawodów zaufania publicznego (radców prawnych, adwokatów, rzeczników patentowych, notariuszy, komorników). Krajowa Rada Radców Prawnych wyraża pełną gotowość, aby włączyć się w prace integracyjne związane z uruchomieniem takiej usługi w Aplikacji mObywatel.

[DOSTĘP W SYTUACJACH NAGŁYCH DLA UPRAWNIONYCH PODMIOTÓW]

Z uwagi na fakt, że dokumenty cyfrowe zastąpią dokumenty papierowe to dostęp do nich dla

osób trzecich będzie utrudniony. Czasami jednak jest to konieczne i odbywa się zgodnie z prawem np. identyfikacja przez policję, straż pożarną czy służby medyczne. Przy braku dokumentów fizycznych, nie jest możliwa weryfikacja tożsamości i potwierdzenie jej oficjalnym dokumentem, a służby mają do dyspozycji tylko te dane, które zostały umieszczone w informacjach ICE. Służyć temu mogłoby nadanie unikalnych uprawnień w mWeryfikatorze uprawnionym podmiotom.

Ad art. 2 ust. 1 Projektu) Warto rozważyć dodanie opcji otrzymywania powiadomień elektronicznych dotyczących informacji pobranych z rejestru publicznego.

Ad art. 2 ust. 9 Projektu) Z uwagi na rangę zagadnienia – sytuacje, gdy mając na uwadze poziom pewności i bezpieczeństwa procesu potwierdzania tożsamości dokument elektroniczny z aplikacji mObywatel jest niewystarczający, to powinny one zostać wskazane bezpośrednio w ustawie, a nie w treści rozporządzenia wydanego na podstawie ustawy.

Ad art. 6 ust. 1 pkt 5 Projektu) Projekt referuje wyłącznie do oceny wpływu świadczenia wnioskowanej usługi na rozwój elektronicznej administracji, w sytuacji, gdy aplikacja mObywatel powinna mieć charakter międzyresortowy i ocena ta powinna być dokonywana przez pryzmat informatyzacji usług świadczonych przez podmioty publiczne (w szczególności w obszarze wymiaru sprawiedliwości).

ad art. 7 Projektu) Przywołany artykuł określa okres przechowywania danych, który łączy z okresem odpowiedzialności Skarbu Państwa. Przy czym projekt zakłada 6 lat od ostatniej aktywności, w sytuacji, gdy okres przedawnienia liczony jest owszem 6 lat, ale z upływem na koniec roku kalendarzowego, czyli jest dłuższy niż okres wskazany w art. 7 Projektu.

Opracowała r. pr. dr Anna Zalesińska